

METSÄOHJELMA 2024–2035

Metsätoimikunta marraskuu 2023
Kaupunkiympäristölautakunta 15.12.2023 § 127
Kaupunginhallitus 12.2.2024 § 42
Kaupunginvaltuusto 19.2.2024 § 12

Seinäjoki

Metsä- ohjelman tavoite ja tarkoitus

Metsäohjelma toteuttaa kaupunkistrategiaa ja on Seinäjoen kaupungin metsien käyttöä ja hoitoa vuoteen 2035 saakka linjaava strateginen ohjelma.

Linjaukset ja toimenpiteet pohjautuvat vahvasti kaupungin arvoihin: **tahto, rohkeus, vastuullisuus**.

Kaupungin metsäsuunnitelma laaditaan vuosille **2024-2035** tämän ohjelman linjausten pohjalta.

Seinäjoen kaupungin metsäohjelma 2024–2035

Metsäohjelman laatimiseksi perustettiin metsätoimikunta, joka kokoontui vuoden 2023 aikana 6 kertaa. Ohjelmatyön tavoitteena oli käydä laajapohjainen keskustelu, miten kaupungin 7000 ha metsäomaisuutta käytetään ja hoidetaan.

Ohjelma on laadittu vuorovaikutuksessa sidosryhmien ja asukkaiden kanssa ja ohjelmatyön aikana on lisäksi kuultu eri alojen asiantuntijoita.

- Asukaskysely 27.6. – 8.8.2023
- Sidosryhmätyöpaja (luottamushenkilöt, viranhaltijat, asukkaat ja yhdistykset) 12.10.2023
- Sidosryhmäkysely (viranomaiset, yhteistyökumppanit) marraskuu 2023
- Osallistamisen tulokset liitemateriaalina.

Mäet kylvi männiköiksi,
kummut kylvi kuusikoiksi,
kankahat kanervikoiksi,
notkot nuoriksi vesoiksi,
Noromaille koivut kylvi,
lepät maille leyhkeille,
tuomet kylvi tuorehille,
raiat maille raikkahille,
pihlajat pyhille maille,
pajut maille paisuville.

- Kalevala

Metsä- toimikunta

Juha Konttas
Laura Sofia Ala-Kokko
Heikki Keskinen
Jarkko Ala-Riihimäki
Juha Takamaa

kaupunkiympäristölautakunnan jäsen, pj.
kaupunkiympäristölautakunnan jäsen
kaupunkiympäristölautakunnan jäsen
kaupunkiympäristölautakunnan jäsen
kaupunkiympäristöjohtaja

Hanna Latva-Kiskola
Aili Sorjanen
Jyrki Kuusinen
Kari Hirvensalo
Mirja Jatkola

ympäristönsuojelujohtaja
ympäristönsuojelutarkastaja
yleiskaavapäällikkö
kaupunginpuutarhuri
kaupungeingeodeetti, sihteeri

Asiantuntijat

Kirsi Mattila
Henna Rantasaari

vuorovaikutussuunnittelija
hyvinvointipäällikkö

■ ■ ■ Metsien nykytila ja toiminnan organisointi

Seinäjoki on kahdeksanneksi suurin metsänomistaja Suomen kunnista

ja omistaa yhteensä n. 6000 ha talousmetsiä ja 1000 ha puisto- ja virkistysmetsiä.

Kaupunki kilpailuttaa metsienhoitopalvelut ja palveluntuottaja huolehtii kaupungin omistamien metsien hoidosta, kuten metsän uudistuksesta, taimikoiden harvennuksesta, ojitusten toteuttamisesta, lannoituksesta ym. metsänhoidollisista töistä sekä toimii puukaupallisissa asioissa asiantuntijana.

Seinäjoen kaupungin metsiä hoidetaan Tapio Oy:n voimassa olevien metsänhoitosuosituksen sekä PEFC-sertifikaatin mukaisesti.

Vuosittain kilpailutetaan yksi puunmyyntikauppa (pysty- ja hankintakauppa). Tämän lisäksi puun ja energiapuun myyntituloja kertyy erilaisista pienemmistä kohteista kuten puistot, viheralueet, kadut ym.

Talousmetsien hakkuita pyritään välttämään 15.4. – 31.7 välisenä aikana erityisesti rehevillä metsätyypeillä lintujen pesimärauhan turvaamiseksi. Puisto- ja virkistysmetsissä ei suoriteta hakkuita kyseisenä aikana, poikkeuksena yksittäiset puiden poistot.

Kaupungin metsien hoidossa korostuu kumppanuus ja yhteistyö.

Vastuullinen metsänhoito

Lajistollisesti ja rakenteellisesti monimuotoinen metsä luo hyvinvointia ja auttaa sopeutumaan ilmastonmuutokseen.

Metsien arvoja voidaan mitata erilaisilla mittareilla kuten luontoarvojen, virkistys- ja sosiaalisten arvojen sekä taloudellisten arvojen kautta. Monimuotoinen metsä on keidas monille lajeille ja metsien kukkivat kasvit tukevat heikentyviä pölyttäjäkantoja. Ihmisen mieli lepää ja palautuu metsässä. Metsät ovat monille myös inspiroiva ympäristö liikkumiseen, joka ehkäisee monia sairauksia.

Metsien selkein taloudellinen vaikutus on puuntuotannossa, mutta metsän tuottamat marjat, sienet ja muut hyödykkeet ovat myös suoraan taloudellisesti mitattavissa.

Asutuksen lähellä olevissa metsissä korostetaan metsien tuottamia virkistys- ja terveydellisiä arvoja, joilla on myös taloudellisia vaikutuksia. Kauempana asutuksesta arvot ovat ensi sijaisesti puuntuotannollisia. **Kaikessa metsien hyödyntämisessä toimitaan kuitenkin kestävä kehitys, luonnon kantokyky ja laissa määritetyt suojeltavat kohteet sekä uhanalaisiksi määritetyt luontotyypit huomioiden.**

Aurinkovoimahankkeet pyritään sijoittamaan muille kuin metsämaille.

Tavoitteena terveyttä ja hyvinvointia edistävän elinympäristön säilyminen tuleville sukupolville.

Talousmetsät

Kaupungilla on talousmetsää n. 6000 ha. Kaupungin ensisijainen tavoite ei ole omistaa talousmetsää vaan alueita hankitaan pääsääntöisesti tulevan yhdyskuntarakentamisen tarpeisiin.

Kaupungin metsät ovat mäntyvaltaisia. Metsistä noin 2/3 on nuoria ja varttuneita kasvatusmetsiä ja 1/3 taimikoita ja uudistuskypsiä metsiä. Puuston määrä metsä- ja kitumaalla on noin 92 m³/ha. Vuosittainen puunmyyntitulo vaihtelee ollen keskimäärin n. 600 000 € - 700 000 € (alv 0%) hakkuumäärän ollessa n. 16 000 - 17 000 kiintokuutiota puuta vuodessa. **Metsänhoitotoimenpiteillä varmistetaan talousmetsien mahdollisimman suuri arvokasvu.**

Kaupunki hoitaa talousmetsiään hyväksytyyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti, kestävän kehityksen periaatteita noudattaen.

Aluskasvillisuuden (pienpuuston ja pensaikon) raivausta tehdään ennen hakkuuta vain tapauskohtaisesti. Jos raivaus tehdään, se tehdään osittaisena, puuston monikerroksellisuutta sekä lajistoa monipuolistaen. Talousmetsiin pyritään jättämään vanhoja puita harvennuksissa. Lehtipuiden määrän lisääminen huomioidaan leimikoiden suunnittelussa ja lahoppuut jätetään metsään hakkuiden yhteydessä.

Asutuksen läheisyydessä ja muissa soveltuvissa kohteissa, kuten turvemaidella pyritään suosimaan jatkuvaa kasvatusta.

Hoitotoimenpiteillä vahvistetaan talousmetsien kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen. Elinvoimaisessa kasvussa oleva, eri ikäinen ja monimuotoinen puusto pärjää parhaiten mahdollisia ilmastonmuutoksia kuten kuivuutta, myrskyjä sekä tuohyönteisiä vastaan.

Metsien monet arvot

Metsillä on huomattava virkistysellinen merkitys. Tutkimuksissa on todettu, että säännöllisellä kosketuksella monimuotoiseen luonnonympäristöön on merkittäviä terveysvaikutuksia. Päivittäinen kontakti luontoon edellyttää luonnonympäristöjen helppoa saavutettavuutta, mikä korostaa lähimetsien merkitystä.

Metsät ovat keskeisessä asemassa ilmastonmuutoksen hillinnässä; hiilidioksidia sitovana hiilinieluna, hiiltä varastoivana hiilivarastona, puuraaka-aineena fossiilisia materiaaleja korvaamaan.

Suot ovat niinkään suuri hiilivarasto, joten talousmetsissä ei aloiteta uusia soiden ojituskohteita ja kunnostusojituksiinkin lähdetään mukaan harkitusti.

Kaupungin metsissä sallitaan jatkossakin metsästys.

Kaupungin metsillä on merkittävä rooli jokaisen oikeuksien (marjastus, sienestys, virkistyskäyttö) toteutumisessa lähialueen asukkaille

Metsät ja puistometsät ilmastonmuutokseen sopeutumisessa

- Päällystämättömät pinnat ja haihduttavat puut parantavat kaupungin mahdollisuuksia selvitä lisääntyvistä sateista.
- Metsät, jotka ovat monipuolisia niin puulajistoltaan kuin ikärakenteeltaan, selviävät parhaiten myrskyistä, kuivuudesta sekä kasvitaudeista ja tuhohyönteisistä.
- Monipuolinen metsä säilyttää parhaiten luonnon monimuotoisuutta ja tarpeeksi laajat ja erirakenteiset puistokaistaleet selviävät parhaiten rakentamisen aiheuttamasta ympäristön muutoksesta.

Kaupunkimetsillä ja puistoilla on kasvava merkitys myös kaupungin viilentämiseen.

■ ■ ■ Puistometsät

- Kaupungin puistometsät ovat viihtyisiä, monikerroksellisia ja turvallisia ulkoiluympäristöjä.
- Puistometsiä hoidetaan jatkuvan metsänkasvatuksen periaatteella.
- Lahopuun määrää lisätään puistometsissä.
- Jokaisella seinäjokisella on mahdollisuus päästä kohtuullisen etäisyyden päässä olevaan lähi- tai puistometsään.
- Uusilla kaava-alueilla huolehditaan lähimetsävarauksista.
- Puistometsien kulkureittien suunnittelussa huomioidaan sujuvat pyöräilyreitit kaupunginosien välillä.
- Koulujen lähimetsät ja lähiluontokohteet säilytetään opetuspaikkoina.

Puistometsät ovat kaupunkilaisten suosimia virkistys-, liikunta- ja ulkoilualueita. Puisto- ja ulkoilumetsien hoidon tavoitteena on ylläpitää ja parantaa metsien viihtyisyyttä, monikerroksellisuutta ja turvallisuutta ulkoiluympäristöinä, sekä turvata luonnon monimuotoisuutta.

Vanhoja puita säilytetään ja metsään jätetään lahopuita entistä enemmän. Näkymiä kiinnostaviin yksityiskohtiin, maastonmuotoihin ja maisemiin avataan.

Kaupunki huolehtii myös ulkoilureittien, liikenneväylien varsien sekä tonttien reunapuuston turvallisuudesta. Puistoraittien ym. reunoilta kaadetaan vaaralliset puut sekä poistetaan näkemäesteenä olevat taimikot ja pensaat ym. kasvillisuus.

Puistometsissä ei tehdä kesäaikaisia hakkuita, ainoastaan huonokuntoisia, vaarallisia, yksittäisiä puita poistetaan. Puistometsiä hoidetaan pitkälti jatkuvan metsänkasvatuksen opein. Suositaan "hallittua hoitamattomuutta" ja puustorakenteen monipuolistamista.

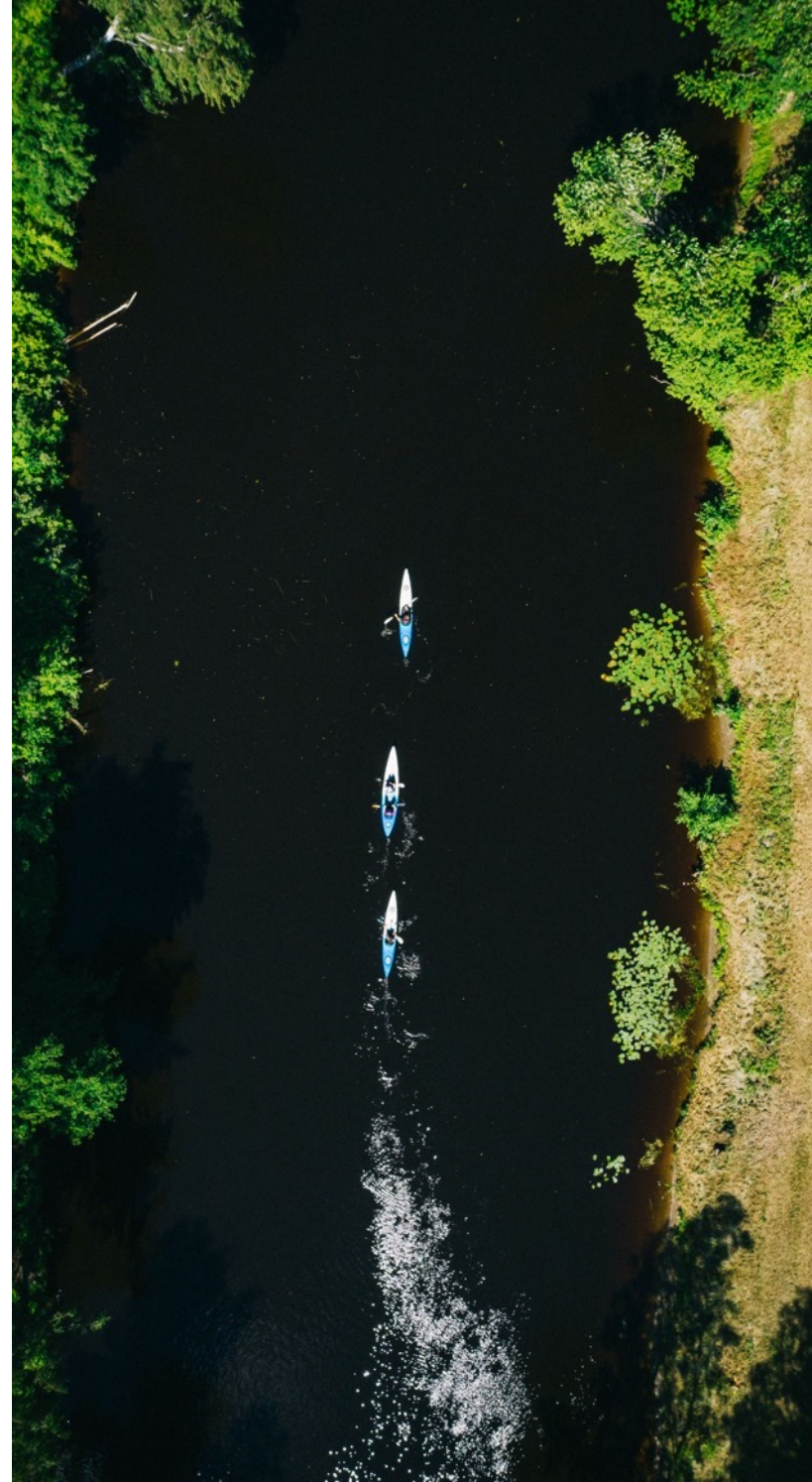
Asutuksen läheisyydessä puisto- ja virkistysmetsien hoidossa ohjataan puulajisuhteita sekapuustoiseksi ja monikerrokselliseksi.

Puisto- ja virkistysmetsien oikeaoppinen puustonhoito vähentää alueiden väärinkäyttöä kuten puutarhajätteen ja muun materiaalin viemistä kaupungin virkistysalueelle.

Asukkaille tärkeitä ja kehitettäviä kohteita

Jouppilanvuori-Kyrkösjärven alue
Kattilavuoren luonnonsuojelualue
Ruutipuiston luonnonsuojelualue
Isosaari-Hoikkasaaren luonnonsuojelualue
Hallilanvuoren metsät
Seinäjoen ja Pajuluoman jokivarsi
Taskuvainionpuisto
Hyllykallio-Tanelinrannan ympäristö
Lakeuden puisto

... Suojelualueet ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen

Seinäjoen kaupungilla on suojeltua aluetta 751,85 hehtaaria, josta metsämaalla sijaitsevia kohteita on 147,69 hehtaaria.

Suojelualueista 328,8 hehtaaria on suoalueita sekä 275,36 hehtaaria Varpulan ja Hirvijärven altaiden vesialueita.

Lisäksi Seinäjoen kaupungin alueella on muita yksityisiä luonnon-suojelualueita 235,71 hehtaaria ja valtion suojelualueita 1016 ha.

Maankäytön suunnittelussa huolehditaan monipuolisen lajiston elinolosuhteista ja liikkumismahdollisuuksista.

Jos luontoselvityksen perusteella löytyy alueita, joita voidaan käyttää ekologisen kompensaaion* tarkoituksiin tai jotka sopisivat suoraan luonnon-suojeluun, niin nämä alueet tulee varata näihin tarkoituksiin.

***Ekologisella kompensaaionlla** ihmistoimien luonnolle yhtäällä aiheuttama haitta hyvitetään toteuttamalla luonnon monimuotoisuutta vahvistavia toimia toisaalla. Ekologinen kompensaaion on viimesijainen keino, kun haittoja ei voida estää tai lieventää.

Visio 2035

Ohjelmakauden lopussa Seinäjoen kaupungilla on **arvokas metsäomaisuus**, jonka talousmetsät ovat terveitä ja elinvoimaisia, monimuotoisia sekä taloudellisesti tuottavia ja toimivat osaltaan tehokkaana hiilinieluna.

Kaupungin puistometsät ovat viihtyisiä, monikerroksellisia ja turvallisia ulkoiluympäristöjä, joiden saavutettavuus on hyvä.

TOIMENPITEET

Toimenpide / mittari	Ajankohta	Vastuutaho	Tavoite
Metsäsuunnitelman laadinnan kilpailutus	2023–2024	Kaupunginpuutarhuri / kaupungingeodeetti	Metsäsuunnitelman laadinnan yhteydessä teetetään luontoselvitys arvokkaista luontokohteista (uhanalaiset lajit ja arvokkaat luontotyypit). Metsäsuunnitelma laadittu vuoden 2024 aikana.
Metsienhoitopalvelun kilpailutus	2023–2024	Kaupunginpuutarhuri / kaupungingeodeetti	Uusi sopimuskausi voimassa 2024 alkaen.
Metsäohjelmiston hankinta	2023–2024	Kaupunginpuutarhuri / kaupungingeodeetti	Metsäohjelmisto käytössä metsäsuunnitelman laadinnan käynnistyessä.
Lapsivaikutusten arviointi. Metsäohjelman vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen, joten ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden lapsivaikutusten arviointi tehdään ohjelman valmistuttua.	2024	Hyvinvointipäällikkö / Tilaa ekoagenteille - hanke	Selvitetään Ekoagentit-hankeessa koulujen ja päiväkotien toiminnassaan käyttämät lähimetsät ja luontokohteet, ja tehdään lapsivaikutusten arviointi niiden merkityksestä lasten arkeen.
Hiilinielulaskelmien laatiminen metsäsuunnitelman tietojen pohjalta.	2025	Kaupunginpuutarhuri / kaupungingeodeetti	Hiilinielulaskelmat laadittu.
Varaudutaan luonnonsuojelulain vapaaehtoisen kompensaaion mahdollisuuksiin ja EU:n ennallisasetuksen 6. artiklan vaatimukseen toiminnalle.	Vuosittain	Kaupunginpuutarhuri / kaupungingeodeetti / ympäristönsuojelujohtaja	
Ohjelman linjaukset tarkastetaan valtuustokausittain ja toimenpiteet tarkistetaan vastaamaan voimassa olevaa kaupunkistrategiaa.	2026, 2031	Kaupunkiympäristöjohtaja	Metsäohjelma on ajan tasalla ja toteuttaa kaupunkistrategiaa.
Ohjelman välitarkastelu. Laaditaan skenaariot eri hoitotoimenpiteiden vaikutuksista puuston kestävään kasvuun, hiilinielun kehittymiseen sekä puunmyyntituloon. Asetetaan mahdollinen suojelutavoite.	2026–2027	Kaupunkiympäristöjohtaja	Metsäohjelma on ajan tasalla ja toteuttaa kaupunkistrategiaa.
Puunmyyntitulo vuodessa	Vuosittain	Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	600 000 € – 700 000 €/v

Seuranta

Ohjelman linjaukset tarkastetaan valtuustokausittain ja toimenpiteet tarkistetaan vastaamaan voimassa olevaa kaupunkistrategiaa.

Kaupunkiympäristölautakunta seuraa vuosittain tavoitteiden toteutumista.

SEINÄJOEN METSÄOHJELMA 2024–2035

JULKAISIJA

Seinäjoen kaupunki

VALOKUVAT

Hannu Tuomisto

Seinäjoen kaupungin kuvapankki

Seinäjoki